

Nota Uitgangspunten Participatieproces Warmtevisie Woerden

Mei 2020

Jessica Curta

Francis van Zandbrink

Tymon de Weger

| Adviseur

| Ambtelijk projectleider

| Bestuurlijk opdrachtgever

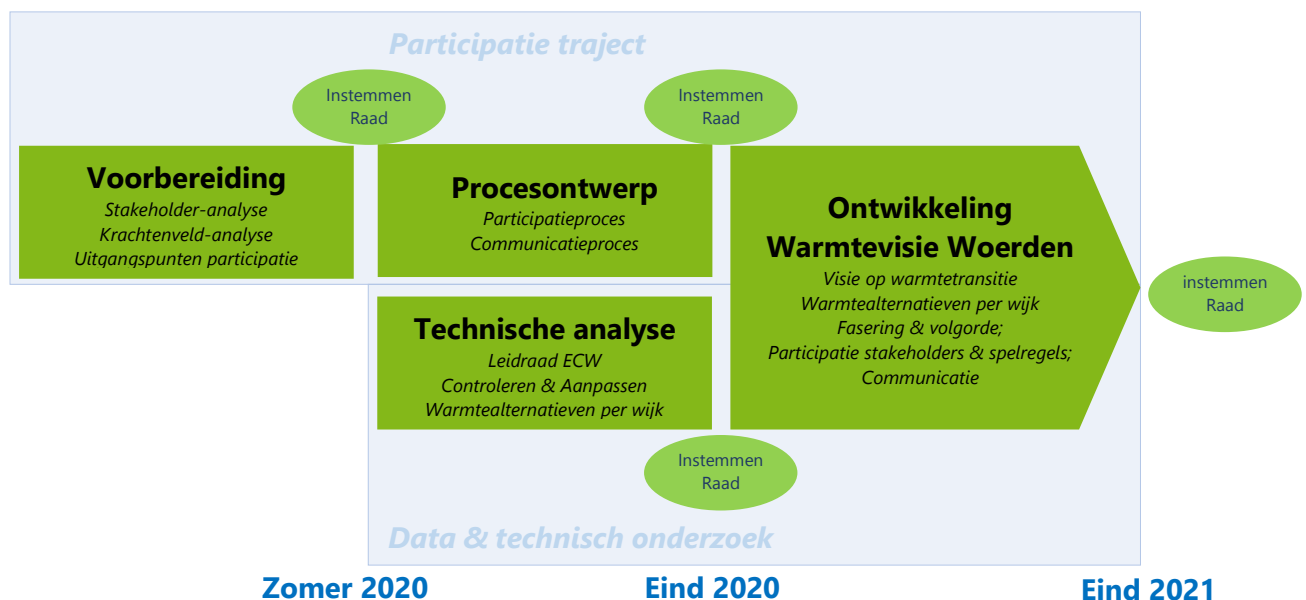
1 Inleiding

De gemeenteraad van Woerden heeft op 6 juni 2019 de startnotitie Warmtevisie Woerden vastgesteld (nr. 19.004512). Deze startnotitie vormt samen met het amendement 'Inwoners betrokken vanaf de start' het kader voor de ontwikkeling van de Warmtevisie Woerden.

De Warmtevisie Woerden wordt een gemeentebrede visie met daarin de warmte-alternatieven per wijk, het tijdspad en de wijze waarop wijken van het aardgas af gaan, op basis van maatschappelijke overwegingen. De afspraken uit het Nationale Klimaatakkoord bepalen dat de Warmtevisie de eind 2021 moet zijn goedgekeurd door de raad.

Na vaststelling van de Warmtevisie worden de Warmteplannen per wijk ontwikkeld. Deze zijn gericht op de uitvoeringsfase naar aardgasvrije wijken en worden per wijk met bewoners en gebouweigenaren bepaald. De samenhang en schaalgrootte van de Warmtevisie en Warmteplannen wordt getoond in *Bijlage 1*. Samenhang en schaal Warmtevisie Woerden & Warmteplannen per wijk Deze nota richt zich op het participatieproces voor de Warmtevisie.

Het proces voor de ontwikkeling van de Warmtevisie Woerden, aangepast aan het amendement, is beschreven in Figuur 1.

Figuur 1. Proces Warmtevisie Woerden

De uitgangspunten voor het participatieproces voor de Warmtevisie Woerden zijn gebaseerd op de startnotitie en de stakeholderanalyse en krachtenveldanalyse. De beschreven uitgangspunten zijn aanvullend op de uitgangspunten uit de vastgestelde startnotitie, zie *Bijlage 2*. *Uitgangspunten en randvoorwaarden startnotitie*.

Na instemming met de uitgangspunten in deze nota start de vormgeving van het participatie- en communicatieproces. Het procesontwerp zal voor eind 2020 ter vaststelling worden aangeboden aan de raad. Daarna start de ontwikkeling van de Warmtevisie Woerden.

2 Samenhang met ontwikkeling Woerdens participatiekader conform Omgevingswet

Gelijktijdig met deze nota is het totstandkomingsproces van het gemeentebrede participatiekader gestart. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd middels raadsinformatiebrief 20R.00361 op 7 april 2020. Volgens de toekomstige Omgevingswet moeten gemeenten kaders en uitgangspunten opstellen voor participatie in beleidsontwikkeling en -uitvoering. Hiervoor wordt een gemeentebreed participatiekader ontwikkeld, geldend voor alle trajecten waarbij participatie gevraagd wordt. In de raadsinformatiebrief 'Uitgangspunten en totstandkoming van participatiekader' 20R.00361 is toegelicht wat hiervoor de uitgangspunten zijn. De vormgeving van de participatie van de Warmtevisie zal worden afgestemd op de totstandkoming van dit algemene Woerdense participatiekader.

De ontwikkeling van de Warmtevisie Woerden loopt echter voor op de ontwikkeling van het gemeentebrede participatiekader. Het gemeentebrede participatiekader is in oktober 2020 gereed en komt voort uit de implementatie van de Omgevingswet. Het ontwerp van het participatieproces van de Warmtevisie wordt eind 2020 verwacht. Deze twee processen worden parallel uitgevoerd, waarbij er geleerd wordt van de wederzijdse ervaring. De samenhang kan verder als volgt gezien worden:

- ✓ De raadsinformatiebrief 'Uitgangspunten en totstandkoming van participatiekader' (nr 20R.00361) stelt dat voorafgaand aan een beleidsplan een analyse dient te worden verricht van betrokkenen en belanghebbenden. Tevens moet het doel van de participatie expliciet worden geformuleerd en wordt de raad betrokken bij de vormgeving van de participatie. Dit is in lijn met de reeds uitgevoerde voorbereiding op de Warmtevisie, waarvan de uitkomsten samengevat in deze nota staan beschreven.
- ✓ Een ander uitgangspunt voor het gemeentebrede participatiekader in wording is dat het participatieproces moet aansluiten op de specifieke opgave. Dat wil zeggen dat voor elke opgave een passend participatieproces bepaald moet worden, rekening houdend met de kenmerken van het project of beleidsplan, zoals de rol van gemeenten, de mate van complexiteit en de doorlooptijd.
- ✓ Het proces van de Warmtevisie en later de Warmteplannen zal een voorbeeld zijn van een participatieaanpak met een complexe opgave en een lange doorlooptijd. De aanpak kan dus als voorbeeld dienen, waar de gemeente Woerden op kan monitoren, van kan leren en waarmee participatieprocessen ontwikkeld kunnen worden. Dit is gemarkeerd als belangrijk aspect in zowel de uitgangspunten van de gemeentebrede participatiekader, als in de startnotitie Warmtevisie en de voorgestelde uitgangspunten participatie zoals beschreven in deze nota.
- ✓ Vanaf 2022 worden de Warmteplannen op wijkniveau ontwikkeld op basis van de definitieve Warmtevisie en op basis van het dan vastgestelde gemeentebrede participatiekader.

3 Uitgangspunten participatie Warmtevisie Woerden

In dit hoofdstuk staan de uitgangspunten die de basis vormen voor het participatieproces van de Warmtevisie Woerden. Deze uitgangspunten zijn opgesteld op basis van de stakeholder- en krachtenveldanalyse, en bijbehorende eerste versie uitgangspunten die zijn gepresenteerd in raadwerkgroep 16 januari 2020, zie *Bijlage 3. Samenvatting stakeholder- en krachtenveldanalyse*.

1) Ontwerp van participatieproces moet passen bij de aard en schaal van de opgave

De Warmtevisie gaat over gemeentebrede algemene, maatschappelijke overwegingen en het bepalen van tempo, mogelijkheden en volgorde van de overgang naar aardgasvrije wijken over de gehele gemeente bekeken.

De participatievorm hoort aan te sluiten op de aard en schaal van de opgave. Bij het ontwikkelen van de warmtevisie worden georganiseerde bewoners, ondernemers en andere relevante stakeholders betrokken, die inbreng hebben vanuit gemeenschappelijk en/of maatschappelijk oogpunt. De reden hiervoor is dat het in deze fase om de gemeenschappelijke belangen van de Woerdense samenleving gaat, en nog niet over individuele belangen op gebouw- of woningniveau. Er zullen daarom voornamelijk vertegenwoordigers van georganiseerde bewoners, ondernemers en andere stakeholders (zoals de woningcorporatie en Stedin) betrokken worden, mogelijk aangevuld met experts.

Na goedkeuring van de Warmtevisie volgt de vormgeving van de Warmteplannen per wijk. Deze fase is indringender; deze raakt iedereen persoonlijk. Zoals in de inleiding omschreven, worden de Warmteplannen per wijk samen met bewoners en gebouw-eigenaren bepaald en zullen alle Woerdenaren daarbij bij hun eigen wijk betrokken worden. **De Warmtevisie Woerden en de Warmteplannen per wijk zijn opeenvolgende processen. De participatie binnen deze processen zal op enigerwijze op elkaar aansluiten. De uitgangspunten in deze nota richten zich specifiek op het participatieproces voor de Warmtevisie en daarmee op de aard en schaal van dit gemeentebrede onderwerp.**

2) Het betrekken van bewoners en ondernemers gebeurt op zorgvuldige en transparante wijze

In elke fase en bij elke communicatie-uiting wordt ervoor gezorgd dat betrokkenen zich goed kunnen informeren over het doel, het gevraagde besluit, de achtergrond en de randvoorwaarden van het onderwerp dat ter tafel ligt. De mate van abstractie, complexiteit en uiteindelijk effect op leefomgeving wordt duidelijk gemaakt. Ook worden de doelen van de participatie in elke fase helder gecommuniceerd. In elke fase is duidelijk welke mate van invloed mogelijk is en wat er met de inbreng gedaan wordt. Tevens wordt er teruggekoppeld op zo'n manier dat deelnemers hun inbreng kunnen herkennen. Zo kunnen bewoners en burgers goed een eigen afweging maken over tijd en inspanning en wordt zoveel mogelijk participatie-moeite voorkomen.

3) Deelnemers van het participatieproces kunnen verschillende rollen hebben; dit wordt transparant gecommuniceerd

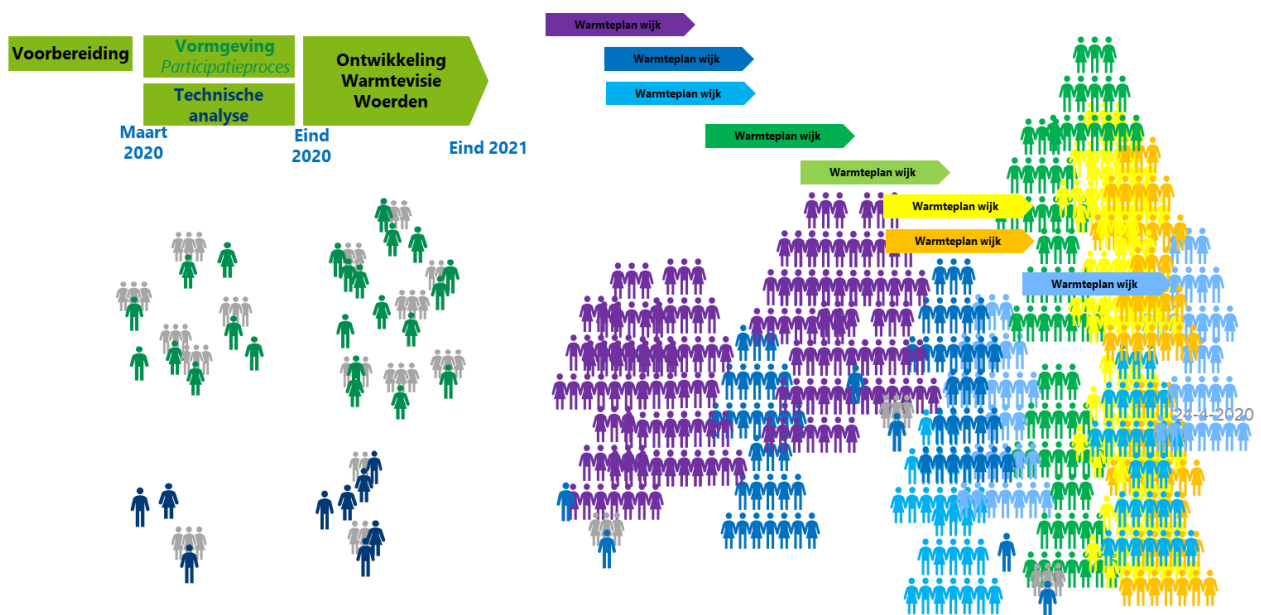
Stakeholders kunnen binnen het participatieproces van de Warmtevisie Woerden verschillende rollen hebben en diverse belangen vertegenwoordigen. Ook kunnen rollen veranderen tijdens het proces. Gedurende het participatieproces wordt hier goed op gelet en wordt open gecommuniceerd over de verschillende rollen die stakeholders per fase hebben. Tijdens het gehele proces wordt bekeken welke rollen en belangen worden betrokken en welke rollen en belangen we missen. Hierin zijn we zo veel mogelijk inclusief. Een onafhankelijke procesbegeleider begeleidt het proces om ieders rol goed in te kunnen laten nemen.

4) Initiatieven uit de Woerdense samenleving die vooruitlopen op de warmtetransitie worden ondersteund

Bewonersinitiatieven die zijn gericht op het ontwikkelen van nieuwe warmtemogelijkheden worden gefaciliteerd door de gemeente. Daarbij geldt altijd dat initiatiefnemers de omgeving betrekken, en dus zelf ook de participatie vormgeven. Welke voorwaarden hiervoor gelden, is onderwerp van de ontwikkeling van het algemene, gemeentebrede participatiekader.

5) Er wordt gewerkt naar samenwerking van bewoners en ondernemers waarin kennis, ervaring en ideeën gedeeld kunnen worden

De Warmtetransitie, de Warmteplannen en de daadwerkelijke uitvoering zijn langdurige processen met veel effect op de eigen leefomgeving. Er zal de komende jaren in toenemende mate een steeds grotere diversiteit van Woerdenaren betrokken raken bij dit onderwerp. Uiteindelijk krijgt elke bewoner en elke ondernemer ermee te maken. Het participatieproces is erop gericht om de groep telkens te vergroten, waarbij het uitwisselen van kennis, ervaring en ideeën wordt aangemoedigd en gefaciliteerd (zie figuur 2 en voor grotere versie bijlage 4). Zo kunnen Woerdenaren ook elkaar helpen. Het mede ontwikkelen van de Warmtevisie is een eerste stap hierin.

Figuur 2. Samenwerking kennis en ervaring

Aan het einde van de rit, als Woerden aardgasvrij is, hebben alle bewoners en ondernemers de kans gekregen om mee te doen, kennis in te brengen en geïnformeerd te zijn.

6) Bij elke fase wordt gewerkt met een gemeenschappelijk kennisniveau

Bij elke fase wordt er gewerkt met een bepaalde mate van kennis die past bij de scope en het abstractieniveau van de fase en het onderwerp. Op basis van het onderwerp en de fase worden stakeholders betrokken en wordt gewerkt aan het gemeenschappelijk maken van die kennis. De gemeente zorgt ervoor dat deelnemers in staat gesteld worden op het juiste moment hun type kennis en ervaring in te brengen. Zo wordt voorkomen dat er onverrichter zake inspanningen worden gedaan door deelnemers en/of participatie-moeheid ontstaat. Het moet helder zijn op welk moment welke stakeholders zinvol kunnen instappen in het proces. **Dat kan in de praktijk betekenen dat personen of bedrijven worden geadviseerd in een latere fase deel te nemen.**

7) Het vormgeven van participatie is een continu en lerend proces. Er wordt regelmatig geëvalueerd op effectiviteit, bereik van bewoners en ondernemers, op zorgvuldigheid en op transparantie

Het zorgvuldig en op transparante wijze betrekken van bewoners en ondernemers vraagt om een continue, zorgvuldige afstemming per fase onderwerp en schaal. Dit is een lerend proces. De mate van betrokkenheid, de ervaringen van betrokkenen, effectiviteit van proces en communicatie, het bereik en de mate van benodigde kennis zijn belangrijke aspecten die gemonitord en bijgestuurd worden tijdens het proces. Ook zal steeds helder gecommuniceerd moeten worden hoe het besluitvormingsproces is ingericht, en in welke fase van de besluitvorming men zich bevindt. Dit is ook beschreven in de aanpak voor het gemeentebrede participatiekader in wording.

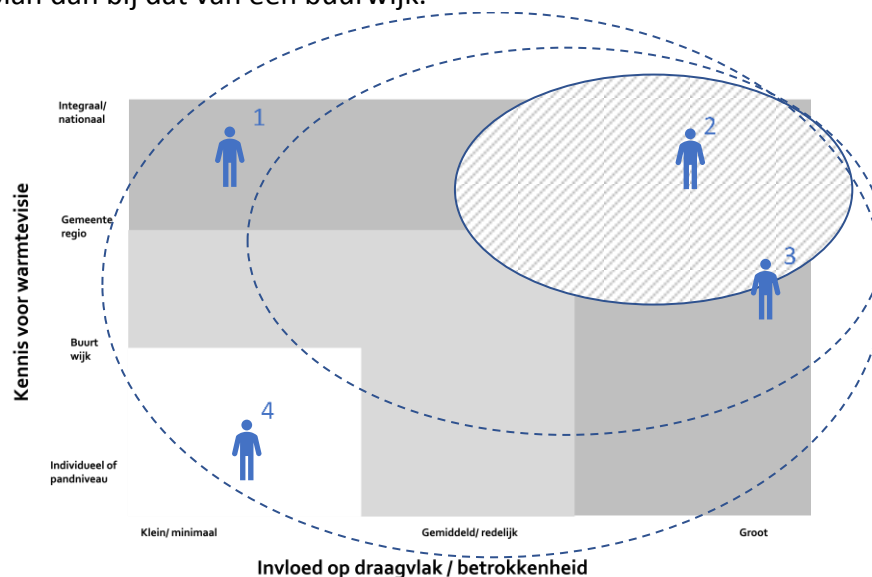
4 Stakeholders en krachtenveld

Het betrekken van stakeholders en het vormgeven van de participatie moet zoals beschreven in vorige hoofdstukken aansluiten bij de specifieke opgave per fase en de rol van partijen. Stakeholders komen tot hun recht daar waar ze hun inbreng (belang, ideeën, kennis) terug herkennen en voldoende mate van betrokkenheid en invloed ervaren.

Een belangrijke conclusie uit de stakeholderanalyse is dat bewoners en ondernemers op het juiste moment betrokken moeten worden, zie Figuur 3. Voorbeeld betrekken stakeholders Een mogelijk risico bij vroegtijdige participatie is dat mensen worden overvraagd of zich niet serieus genomen voelen. Dit kan afbreuk doen aan draagvlakontwikkeling en weerstand veroorzaken.

Voorbeeld: een inwoner van Woerden met veel kennis over warmtenetten

Deze technische expert kan veel kennis inbrengen bij de Warmtevisie Woerden (1), maar zal zodra het gaat over een warmteplan buiten zijn eigen wijk een lage betrokkenheid hebben (2). Hij/zij kan dus beter betrokken worden bij zijn eigen warmteplan dan bij dat van een buurwijk.

Figuur 3. Voorbeeld betrekken stakeholders betrekken bij juiste fase en opgave

Vanuit de analyses zijn voor het vormgeven van het participatieproces en voor de technische analyse de te betrekken stakeholders geïdentificeerd zoals in volgende paragraaf omschreven. In de toekomst zal per fase, overeenkomstig met de 'Uitgangspunten en totstandkoming van participatiekader' 20R.00361, de bestaande Stakeholders- en krachtenveld worden geanalyseerd en indien nodig aangepast.

Bij de *vormgeving participatie en communicatie* van de Warmtevisie Woerden worden vertegenwoordigers betrokken van bewonersgroepen zoals Duurzaam Woerden en Bewonersvereniging Schilderskwartier. Tevens worden ondernemersorganisaties, zoals

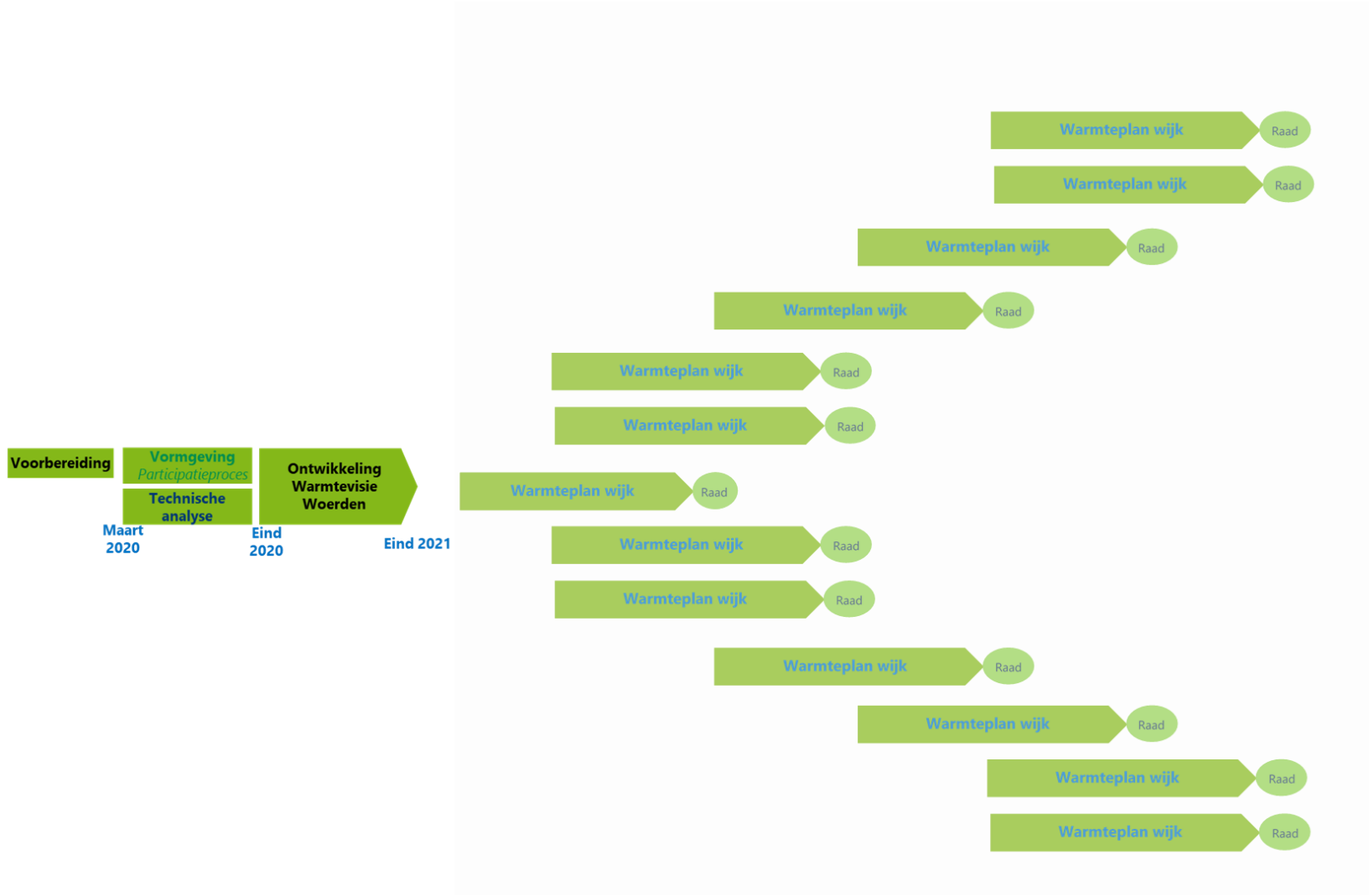
POVW en de Ondernemerskring Woerden betrokken, alsook Woningbouwcorporatie GroenWest.

Bij de *technische analyses* van de Warmtevisie Woerden worden vertegenwoordigers van bewonersgroepen zoals Duurzaam Woerden en Energiegroep Woerden betrokken. Tevens worden vertegenwoordigers van bedrijven of bedrijventerreinen betrokken, zoals POVW en de Ondernemerskring Woerden, alsook Woningbouwcorporatie GroenWest en Stedin.

In de afgelopen maanden heeft een aantal bewoners en ondernemers die willen meedenken met/meedoen aan de Warmtevisie Woerden zich gemeld bij de gemeente. Zodra de uitgangspunten in deze nota zijn goedgekeurd door de raad, worden deze bewoners en ondernemers geïnformeerd en betrokken waar dit passend is.

5 Bijlagen

Bijlage 1. Samenhang en schaal Warmtevisie Woerden & Warmteplannen per wijk

Bijlage 2. Uitgangspunten en randvoorwaarden startnotitie

Deze bijlage toont de uitgangspunten en randvoorwaarden die onderdeel zijn van de startnotitie Warmtevisie Woerden (Nr. 19.004512), waarmee de gemeenteraad op 6 juni 2019 heeft ingestemd.

Uitgangspunten

- De warmtevisie wordt ontwikkeld **op basis van onafhankelijk onderzoek en een participatietraject**:
 - Alternatieven voor aardgas moeten warmte zekerheid bieden en toekomstbestendig zijn.
 - De warmtealternatieven zijn gebaseerd op bewezen technieken, te allen tijde openstaand voor innovatieve alternatieven.
 - Kennis die vanuit de samenleving wordt opgehaald.
 - De warmtevisie wordt in nauwe samenwerking met alle stakeholders uit de samenleving ontwikkeld; dat betekent dat bewoners, ondernemers, agrariërs en maatschappelijke organisaties (al dan niet georganiseerd) aan de voorzijde worden betrokken.
 - Om de participatie en samenwerking met de samenleving vorm te geven, definiëren we in vroeg stadium uitgangspunten.
- We **werken aan de toekomst en ondersteunen huidige initiatieven**: tijdens de totstandkoming van de warmtevisie blijven initiatieven gestimuleerd en ondersteund worden. We remmen huidige stappen en initiatieven vanuit samenleving niet af omdat de plannen nog niet klaar zijn.
- **Flexibele en lerende aanpak**: de stappen om te komen tot een warmtevisie is flexibel lerend proces. Hierin worden de ontwikkelingen binnen de energie- en warmtetransitie meegenomen en de ervaring die wordt opgedaan in het proces en andere trajecten binnen de gemeente Woerden.
- **Woerden wil in 2030 een CO2-neutrale gemeente zijn**, conform het de motie van 30 oktober 2014 'Duurzaam met een doel'.
- **Lokaal en gebiedsgericht**: het streven is om de warmtetransitie zoveel mogelijk lokaal te laten plaatsvinden zodat de baten lokaal worden beleefd. Opgaves worden integraal opgepakt en waar mogelijk gecombineerd met andere ingrepen in de openbare ruimte en/ of leefbaarheidsopgaven.
- **Iedereen doet en komt mee**: initiatief en (mede-)eigenaarschap van bewoners en ondernemers wordt gestimuleerd. Vanuit haar regierol zorgt de gemeente ervoor dat iedereen kan meekomen en oplossingen toegankelijk zijn voor alle bewoners en ondernemers.
- **Haalbaar en betaalbaar**: iedereen moet kunnen meedoen aan warmtetransitie; zowel voorlopers, middenmoters als achterblijvers. Investerings moeten haalbaar en betaalbaar zijn en/ of woonlastenneutraal (kosten van de investering zijn gelijk aan de vermindering van de energiekosten).

Randvoorwaarden

Tijdens de ontwikkeling van de warmtevisie zijn een aantal randvoorwaarde van belang die geen onderdeel zijn van het proces om de warmtevisie op te stellen:

- Informeren samenleving & communicatiestrategie: de ervaring leert dat voordat mensen kunnen participeren ze geïnformeerd moeten zijn over de bredere context van de energietransitie. Tevens moeten de samenleving tijdig informeren over welke investeringen gemaakt kunnen worden (zgn. no-regret maatregelen²) en welke investeringen beter kunnen wachten tot evt. betere oplossingen zijn ontwikkeld.
- Dit vraagt om een bredere informatievoorziening en communicatiestrategie, samenhangend met andere trajecten die lopen binnen de energietransities.
- Algemeen participatiekader: voor de wijze waarop Woerden de participatie met de samenleving vormgeeft in de energietransitie is een algemeen kader nodig.
- Verkennen en ontwikkelen financiële oplossingen: de warmtetransitie vraagt om investeringen vanuit de samenleving, waarbij financiering en subsidies naar bewoners en collectieven onderdeel zijn. Naast nationale en regionale ontwikkelingen zijn hiervoor ook lokale oplossingen nodig; mede omdat hiermee lokaal eigenaarschap gestimuleerd kan worden.

Bijlage 3. Samenvatting stakeholder- en krachtenveldanalyse

In samenwerking met diverse disciplines binnen de gemeente is een stakeholder- en krachtenveldanalyse uitgevoerd. Deze bijlage toont de belangrijkste onderdelen. De stakeholders en krachtenveldanalyses zullen, in lijn met de 'Uitgangspunten en totstandkoming van participatiekader' 20R.00361, in de toekomst per fase worden geanalyseerd en indien nodig aangepast.

2.1. Stakeholderanalyse

In de stakeholderanalyse zijn de partijen **geïdentificeerd die binnen Woerden** stakeholder zijn in het kader van participatie en/ of klimaat en warmtevisie. De inbreng/ betrokkenheid van stakeholders ten opzichte van participatie en/ of klimaat en warmtevisie, is veranderlijk in de tijd en per onderwerp. Per fase worden de stakeholders en hun inbreng/ betrokkenheid daarom opnieuw geïdentificeerd.

1. Bewoners/ bewonersgroepen

Geïdentificeerde stakeholders: Buren van Rijnenburg en Reijerscop, Energiecoöperatie Woerden, Duurzaam Woerden, Energiegroep Woerden, Energiepanel Rijnenburg, Bewonersvereniging Schilderskwartier, Energiepark Het Groene Lint, Stichting Laat Woerden niet zakken, Wij zijn Woerden, dorps en wijkplatforms, Huurdersverenigingen / belangenbehartigers huurders, VvE's en individuele bewoners.

Hoog betrokken zijn de partijen die zich richten op duurzame energie, van gas los. Enkele partijen maken zich zorgen over energiearmoede in hun wijk.

Advies: De groepen die hoge inbreng en betrokkenheid actief informeren over de start proces warmtevisie. Vanuit de gemeente actief benaderen van deze groepen en ze vragen om te participeren en inzage geven in *wanneer* (als de belangen die zij vertegenwoordigen aan bod komen) en hoe. Uitwerken in strategie. Let op: actief meenemen van de sociale dimensie. Binnen stakeholderstrategie betrokkenheid verder uitwerken.

2. Bedrijven en bedrijventerreinen

Geïdentificeerde stakeholders: Lidl Woerden, Voortuin van Woerden, Bedrijventerreinen, BiZ Polanen, BiZ Honthorst, Tuinbouwcombinatie Harmelerwaard, Stadshart Woerden, Ondernemersverenigingen verschillende kernen, Lokale aannemers, Aannemers regionaal/nationaal (BAM etc), Adviesbureaus, Makelaars, Industrie, Installateurs, Glastuinbouw, recreatiesector, Agrariërs, Fast & Fluid, Dakpannenfabriek, OTIB (Opleidings en Ontwikkelingsfonds Technische installatiebedrijf) TVVL (techniek), Infrastructuur weg en waterbouw (nader uit te werken: Van Leeuwen, Van Ooijen)

Advies:-Deze groep daarom vroegtijdig informeren over Warmtetransitie en het opstellen van de warmtevisie. Over het algemeen meer zicht krijgen op hun inbreng en behoefte aan participatie. Binnen stakeholderstrategie verdere betrokkenheid uitwerken. Eventueel een aantal vertrouwde stakeholders uit deze groep meenemen in opstellen participatie- en communicatieproces. Dit is geheel afhankelijk van de relatie met deze stakeholders en kan worden ingeschat door de contactpersoon vanuit de gemeente.

3. Brancheorganisaties

Geïdentificeerde stakeholders: LTO Noord afdeling Woerden e.o., Platform Bedrijven Utrecht West, Platform Ondernemers Verenigingen Woerden (POVW), Ondernemerskring Woerden (OKW), Techniek Nederland (voormalige UNETO-VNI) , Bouwpatrons, Platform Groene hart Werkt, Ondernemend Harmelen, Ondernemend Zegveld, Ondernemend Kamerik / Kanis.

Van de twee landelijke organisaties (LTO Noord en UNETO VNI) is bekend dat ze actief meedenken over de energietransitie en hun rol daarin.

Advies: Lokale ondernemersverenigingen actief informeren over energietransitie en het proces om te komen tot de warmtevisie, zie verder advies bedrijven/ bedrijventerreinen.

4. Energie / warmtesector

Geïdentificeerde stakeholders: Stedin, Tennet, Eneco, Warmtebedrijf

Vanuit de energie/ warmtesector is uiteraard veel belangstelling voor de warmtetransitie. De netbeheerder speelt een cruciale rol in de energietransitie.

Advies: Met name Stedin is een sleutelspeler, ze zijn verantwoordelijk voor de leidingen en beschikken over belangrijke data en kennis. Stedin dient vanaf de start betrokken te zijn. Zij kunnen meedenken over het participatieproces en vormgeving van het proces. Stedin heeft ervaring uit andere gemeenten en neemt dit mee. Professionele stakeholder. Uitzoeken hoe het zit met warmtebedrijf.

5. Overheden

Geïdentificeerde stakeholders: Recreatieschap Stichtse Groenlanden, Gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gemeente Montfoort, Gemeente Ronde Venen, Gemeente Stichtse Vecht, provincie Utrecht, provincie Zuid-Holland, regio Midden-Holland, regionaal netwerk Water & Klimaat, RWS Midden Nederland, RWS West Nederland Zuid, Samenwerkingsverband Alphen, Gouda, Woerden, Veiligheidsregio Utrecht, Omgevingsdienst regio Utrecht, RUD, Gebiedscommissie Utrecht-West, EBN (aardwarmte), VNG, IPO, GGD, Vitens, Waterschap / hoogheemraadschap, Samenwerkingsverband U16, RES regio, RVO, Monumentenzorg, Participatieraad, U thuis.

Er is weinig bekend over de betrokkenheid van buurgemeenten over participatie/ klimaat warmtevisie.

Advies: Het is aan te raden dit beter in kaart brengen. Bewoners kijken naar wat er in buurgemeenten gebeurt, lezen lokale krantje enz. Uit onderzoek blijkt ook dat burgers naar de Provincie kijken voor informatie over de warmtetransitie. Vanuit overkoepelende instanties wordt veel informatie gedeeld over de warmtetransitie, zoals VNG, IPO. Deze actief volgen en meenemen in eigen traject.

6. NGO's, cultuur en landschap & natuur en Milieu

Geïdentificeerde stakeholders: Podium Bredius, Stichting Agrarisch Centrum Woerden, Stichting Hugo Kotestein, Stichting Kasteel de Haar, Stichting Oude Hollandse Waterlinie, Stichting Groene Hart, Landschap Erfgoed Utrecht, Stichting Kerngroep Bredius, Stichts-

Hollandse Historische Vereniging, Landgoed Linschoten. Vogelvereniging Avicultura Woerden, Weidevogelbescherming Harmelen e.o. St, IVN Woerden, Natuur- en Milieu Educatief (NME) Centrum InBredius, Milieudefensie, Natuur- e, Milieufederatie Utrecht (NMU), KNNV Stichts-Hollandse Polderland, KNNV regio Stichts, Hollandse Polderland, Stichting de Kievit, Stichting De Groene Buffer, Nationaal Kritisch, Platform Windenergie.

De NGO's op de lijst zijn vooral regionale/ lokale NGO's. Er is binnen de gemeente weinig zicht op de betrokkenheid van deze organisaties bij participatie en energietransitie.

Advies: Check landelijke NGO's op mogelijk hulp bij opstellen informatievoorziening voor bewoners en andere tips en ervaringen. Beter zicht krijgen op lokale NGO's.

7. Financiële

Geïdentificeerde stakeholders: ABN Amro Woerden, ING Woerden, SNS Woerden, BNG, Rabobank, Triodos.

De BNG en Rabobank zijn betrokken bij zowel participatie als warmtetransitie.

Advies: De financiële sector is belangrijk voor de betaalbaarheid van de warmtetransitie en werkt samen met overheden en andere partijen aan instrumenten (denk aan object-gebonden financiering). De Rabobank, maar ook de andere nationale banken hebben zich hieraan gecommitteerd. Wanneer tijdens het ontwikkelen van de warmtevisie wordt gesproken over betaalbaarheid is het goed de financiële sector (lokaal, regionaal) te betrekken.

8. Vastgoedeigendom en ontwikkeling

Geïdentificeerde stakeholders: GroenWest (woningbouwvereniging), Vastgoed-ontwikkelaars, Kerkbeheerders, Wijkcentra.

Binnen deze groep is met name voor woningbouwvereniging de warmtetransitie een grote en urgente opgave. Woningbouwverenigingen zijn nauw betrokken bij de discussies op landelijk niveau voor verduurzaming van hun eigendom, ook via Aedes. De woningbouwvereniging en de kerken zijn veelal betrokken bij de warmtetransitie en de woningbouw weet dat het samen met gemeenten en de netbeheerder een sleutelrol hebben in de warmtevisie en de transitie. Van de overige vastgoedeigenaars of ontwikkelaars is de betrokkenheid nog onbekend.

Advies: De woningbouwvereniging is een sleutelspeler die vanaf de start van het proces, dus in de vormgeving, meegenomen dient te worden. Het inzicht uit de database dat de kerken betrokken zijn bij de warmtetransitie is een positief gegeven, dit maakt het wellicht mogelijk om via deze route de mensen in Woerden te informeren en betrekken. Deze groep kan geïnformeerd worden over het proces en doel van de warmtevisie, en op een later moment actiever worden betrokken als dat zinvol is in het kader van communicatie naar bewoners of om andere redenen. Van overige stakeholders in deze groep de betrokkenheid in kaart brengen.

9. Grondeigenaren

Geïdentificeerde stakeholders: Stichting Utrechts Landschap, Staatsbosbeheer, overige grondeigenaars.

Weinig tot geen gegevens bekend over deze groep stakeholders

Advies: beter in kaart brengen, meenemen te ontwikkelen strategie. Van Staatsbosbeheer is zeker dat ze de energietransitie als belangrijke ontwikkeling zien waarin zij een rol hebben. Dit geldt dan met name voor grond die ze ter beschikking kunnen stellen aan duurzame opwek van elektriciteit of klimaatadaptatie. Uitzoeken of ze ook een visie op warmtetransitie hebben.

10. Kennis en onderzoek

Geïdentificeerde stakeholders Veenweiden in Beweging, CLINTEL, Veenweiden Innovatiecentrum Zegveld, PAW, Landelijk Communicatie Netwerk Klimaat, Subsidie innovatieve wijken.

Weinig tot geen gegevens bekend over deze groep stakeholders.

Advies: Beter in kaart brengen, met name kenniscentrum specifiek met subsidiemogelijkheden voor wijken van belang voor betaalbaarheid.

11. Anders

Geïdentificeerde stakeholders: Basisscholen Eben-Haëzer en De Wijde Blik, Kalsbeek College, Minkema College, Islamitisch Cultureel Centrum Woerden, JongWoerden, Twintigers Woerden, Vergadering van Gelovigen in Woerden, Struinen en Vorsen, Activiteiten en Sportvereniging Bredius, Camping Batenstein, Animo 72, Athloi, jav, AV Clytoneus, De Instuif Woerden, HSV De Rijnstreek, IJsbaan Kerkplein Woerden, Korfbalvereniging Reflex, LTC Kamerik, Mixed Hockeyclub Woerden, Mobilee, Omnivereniging OKV Harmelen, SC Woerden, Scouting Jorisgroep, Speelkafé Woerden, Stichting Beheer sporthallen Montfoort-Linschoten, Stichting Triathlon Woerden, Volkstuinvereniging Woerden, Watersportvereniging Woerden, Watervrienden Woerden, WoerdenSport, ZPC Woerden, ZSV Sportlust 46, Schoolbesturen?, Politieke Partijen en gemeenteraad (nader uit te werken), Woerdens Techniek Talent, Prominente Woerdenaren', ANBO, Kwadraad, Buurtwerk, Crespon KPJ Harmelen

Deze groep bestaat vooral uit sport en recreatieclubs, scholen, Politiek, en maatschappelijke groepen (jongeren, ouderen). Er is weinig informatie over de betrokkenheid van sport- en recreatieclubs. Jongeren en ouderen groeperingen zijn allen betrokken bij participatie en de inschatting is dat zij inbreng hebben t.a.v. energietransitie.

Advies: Beter in kaart brengen. Sport- en recreatieclubs zouden rol kunnen spelen in latere fase op gebied van communicatie naar leden (van jong tot oud). Er kunnen redenen zijn om een specifieke club alvast te betrekken. Politieke partijen & Raad uiteraard cruciale rol, luisteren naar maatschappij.

2.2 Krachtenveldanalyse

1. Bewoners/ bewonersgroepen

- De benodigde kennis vanuit individuele (niet-verenigde) bewoners zit met name in het eigen pand, de eigen (huur-)woning. De dorpsplatformen hebben kennis op wijk/ buurtniveau. De stichting laat Woerden niet Zakken heeft een gemeentelijke blik. Met name de bewonersinitiatieven die zich bezighouden met duurzaamheid en energie hebben veel invloed op lokaal draagvlak, willen meedenken en kunnen veel bijdragen.

Advies: individuele bewoners hebben niet direct invloed op het lokale draagvlak. Dit geldt niet voor alle individuele bewoners, sommigen hebben juist veel invloed. Tijdens het vormgeving van de participatie en de communicatie moet aandacht besteedt worden aan de informatie voor bewoners in de fase van ontwikkelen van de warmtevisie. Alle bewoners moeten toegang hebben tot algemene informatie over de warmtevisie en moeten in gelegenheid zijn vragen te stellen bijvoorbeeld over proces, timing, doel. Het is mogelijk om voorzitters van wijk- of bewonersinitiatieven actiever mee te nemen, wellicht ook al bij het vormgeven van de participatie en communicatie. Dit is per persoon/ initiatief mede afhankelijk van hoe constructief ze kunnen en willen meedenken. Zeker gedurende de ontwikkeling van de warmtevisie moeten afgevaardigden van bewonersinitiatieven of wijken een rol krijgen om de kennis uit de wijken voldoende in te kunnen brengen, bijvoorbeeld over alternatieven in hun wijk. Dit maakt het ook makkelijker om in de latere fase, na het vaststellen van de warmtevisie, en bij het opstellen wijkplannen, effectief samen te werken.

2. Bedrijven en bedrijventerreinen

- De benodigde kennisbasis vanuit deze stakeholdergroep zit vooral op pand, buurt en wijkniveau. Invloed op draagvlak scoort weinig tot soms redelijk.

Advies: Er is onvoldoende beeld van deze (diverse) groep. Invloed op lokaal draagvlak zal over algemeen niet groot zijn, maar aantal bedrijven/ bedrijventerreinen kunnen wel een belangrijke rol spelen. Voor nu: inventariseren, en vervolgens strategie bepalen.

3. Brancheorganisaties

- Benodigde kennis t.b.v. de warmtetransitie en invloed op draagvlak is nauwelijks ingevuld tijdens de werksessie. Alleen voor LTO en Bouwpatrons wordt een redelijke invloed op draagvlak voorzien.

Advies: Lokale ondernemersverenigingen verder inzichtelijk maken. De bouwsector kan een belangrijke rol spelen in de verduurzaming. Informeren en bekijken hoe verder te betrekken. Inventariseren of, en zo ja, hoe ze aan tafel willen.

4. Energie / warmtesector

- De stakeholders benoemd in de lijst zijn allen op nationaal niveau betrokken bij de warmtetransitie. Alleen hebben een integrale blik op de uitdaging en hebben een eigen opgave. De invloed op lokaal draagvlak wordt voor Stedin redelijk ingeschat, voor de andere stakeholders klein.

Advies: Stedin actief betrekken. Is sleutelspeler gedurende het gehele proces mee samenwerken. Zie verder stakeholderanalyse.

5. Overheden

- De meeste overheden hebben kennis van de warmtetransitie op hun eigen niveau. Gemeente en regionale samenwerkingsverbanden kijken uiteraard regionaal en op (eigen) gemeenteniveau. De Rijkspartijen hebben integrale blik. De invloed op lokaal draagvlak wordt laag ingeschat, behalve de Provincie Utrecht, U thuis en het Samenwerkingsverband Alphen Gouda Woerden. Let op stakeholders die kritisch zijn op bv opslag / warmtewinning bodem of anders (biomassa). Bij alle besluitvormingstrajecten rondom deze of andere nieuwe technieken deze partijen raadplegen.

Advies: Provincie Utrecht, de RES en het Samenwerkingsverband AGW raadplegen bij de start van het ontwikkelen van de warmtevisie, en eventueel al in gesprek gaan bij het vormgeven van de participatie en communicatie over de visie. Gedurende het proces actief blijven informeren en raadplegen waar nodig. Van andere gemeenten (via VNG, maar ook buurgemeenten) leren, hen raadplegen.

6. NGO's, cultuur en landschap & natuur en Milieu

- Te weinig bekend over deze stakeholdergroep met betrekking tot kennis voor warmtevisie en invloed op lokaal draagvlak.

Advies: Check landelijke NGO's op mogelijk hulp bij opstellen informatievoorziening. Beter zicht krijgen op lokale NGO's.

7. Financiële sector

- Financiële stakeholders beschikken over financiële kennis die ingezet moet worden voor de warmtevisie. Lokale banken zijn (waarschijnlijk) gebonden aan wat nationaal besloten over de financiering van de warmtetransitie. Op gebied van lokaal draagvlak wordt aangegeven dat de banken redelijk invloed hebben. Dat heeft te maken met actieve informatievoorziening over financiële instrumenten.

Advies: Lokale banken informeren over warmtevisie, over belang betaalbaarheid. Bespreken of ze zicht hebben op landelijke financiële gesprek over de warmtetransitie. En inzetten bij informatievoorziening naar burgers of eventueel bij een brainstorm over de financiële mogelijkheden binnen de gemeente. BNG investeert in duurzame projecten. Check als gemeente de mogelijkheden.

8. Vastgoedeigendom en ontwikkeling

- Binnen deze groep is alleen zicht op de woningbouwvereniging en op kerken. Beiden hebben veel invloed op lokaal draagvlak. De woningbouwvereniging heeft een integrale visie, en grote belangen. Kerken taan positie ten opzichte van duurzaamheid, hebben alleen kennis van eigen pand(en).

Advies: Woningbouwvereniging is sleutelspeler. Gedurende gehele proces mee samenwerken. Kerken regelmatig informeren over de warmtevisie, kunnen voorbeeldfunctie hebben (er is een kerk met een warmtepomp in Woerden) en gevraagd worden te helpen bij informatievoorziening.

9. Grondeigenaren

- Weinig tot geen gegevens bekend over deze groep stakeholders.

Advies: beter in kaart brengen, meenemen te ontwikkelen strategie.

10. Kennis en onderzoek

Weinig tot geen gegevens bekend over deze groep stakeholders. Van Clintel is bekend dat ze sceptisch zijn t.o.v. klimaat en 'van gas los'. Hoeveel invloed op lokaal draagvlak ze hebben is vooralsnog onbekend.

Advies: Beter in kaart brengen.

11. Anders

- Er is weinig informatie met betrekking tot draagvlak en kennis t.b.v. de warmtetransitie. Behalve de Raad, die heeft veel invloed op lokaal draagvlak en vice versa.

Advies: Beter in kaart brengen. De Raad veelvuldig informeren over de warmtevisie, gedurende proces actief blijven betrekken en raadplegen. Clubs zouden rol kunnen spelen in latere fase op gebied van communicatie naar leden (van jong tot oud).

2.3 Eerste versie uitgangspunten Participatie Warmtevisie Woerden

Vanuit de stakeholderanalyse en krachtenveldanalyse zijn de eerste versie uitgangspunten Participatie gedefinieerd, die als basis hebben gediend voor de uitgangspunten zoals omschreven in deze nota, Deze zijn gepresenteerd in raadwerkgroep 16 januari 2020 en worden volledigheidshalve hierbij opgenomen in deze bijlage.

1. Iedere inwoner of stakeholder van de gemeente Woerden is gelijkwaardig.
2. Het proces om te komen tot de warmtevisie is een dialoog, geen debat.
3. Omdat de warmtetransitie iedereen in Woerden raakt, ontwikkelt de gemeente een zorgvuldig participatieproces, waarbij iedereen op een voor hem of haar geschikt moment kan deelnemen aan het proces. Zo ontwikkelen we een groeiende warmtegemeenschap, gebaseerd op respectvolle en eerlijke behandeling van elkaar.
4. Stakeholders kunnen binnen het participatieproces van de Warmtevisie Woerden verschillende rollen hebben en diverse belangen vertegenwoordigen. Gedurende het participatieproces zijn we hier alert op en open over. Dit kan betekenen dat we stakeholders met verschillende rollen binnen de gemeenschap kunnen vragen om zich tot een rol te beperken in bepaalde fases danwel zich te beperken in het uiten van belangen op het moment dat dit voor anderen voor verwarring kan zorgen.
5. Tijdens het gehele proces wordt bekeken welke rollen en belangen worden betrokken en welke rollen en belangen we missen. Hierin zijn we zoveel mogelijk inclusief.
6. Een onafhankelijke procesbegeleider begeleidt het proces om ieders rol goed in te kunnen laten nemen.
7. We nemen per (deel-)fase die stakeholders mee die voldoende kennis van het proces hebben om inbreng te kunnen leveren. Zodra iedereen aan tafel op hetzelfde niveau hiervan (en een ander het verhaal kan uitleggen), gaan we de groep uitbouwen.
8. Transparantie, openheid en tijdige informatie en communicatie: we schetsen een helder proces voor alle deelnemers en geven aan wat vaststaat en wat nog ter bespreking is. Stakeholders worden actief geïnformeerd over het gehele proces, het doel en de planning en over het doel van de participatie van dát moment. We laten weten hoe wordt omgegaan met de input van de deelnemers.

9. We willen zorgvuldig omgaan met de tijdsinvestering van stakeholders, o.a. door een zorgvuldige voorbereiding van alle contactmomenten en duidelijkheid over wie wanneer en waarvoor gevraagd wordt (participatie-fatigue voorkomen).
10. Informatie uit bijeenkomsten met stakeholders, zoals werksessies, expertmeetings of ateliers worden actief teruggekoppeld naar de deelnemers en stakeholders, bijvoorbeeld via verslagen.

Bijlage 4. Samenhang Warmtevisie en Warmteplannen

